

Zajednička riječ

Radne zajednice kršćanskih crkava
i
Islamskih vjerskih zajednica i Inicijativa
u Baden-Württembergu

o zalaganju za
mir i pravdu

Uvod

U vremenu društvene polarizacije i političke radikalizacije naš svijet treba čvrste osnove za zajedničko djelovanje.

U vremenu nemilosrdnog društvenog isključivanja izbjeglica i ciničnog umanjivanja njihove patnje trebaju nam zajednički izvori milosti i poštovanja.

U vremenu kršenja ljudskih prava i brutalnog gašenja ljudskih života vapimo za vjerskim temeljima mira, pravednosti i ljudskog dostojanstva.

Kršćani i muslimani, svako na svoj način, znaju da ih nosi ljubav prema Bogu, a iz njihove ljubavi prema Bogu rađa se i ljubav prema ljudima.

Podsjećajući se na tu ljubav oni mogu zajedno doprinosti ublažavanju izbjegličkih patnji, prevazilaženju nepravde i rata, okrutnosti i nasilja. Potaknuti najdubljim motivima i snagom svoje vjere oni mogu zajednički pomagati u zaustavljanju sukoba među ljudima, ali i društvenih i globalnih kriza.

Obavezujemo se na to ovom Zajedničkom riječju. Pozivamo muslimane i kršćane da prihvate izazov zajedničkog zauzimanja za mir i pravdu.

Stuttgart, mart 2016.

I. Iz zajedničkih uvjerenja...

Od 2011. godine članovi stručne grupe „Susret s islamom“ Radne zajednice kršćanskih crkava (ACK) i predstavnici Islamskih vjerskih zajednica i Inicijativa u Baden-Württembergu okupljaju se dva puta godišnje na kršćansko-muslimanskom teološkom forumu.

Inspirirani „Pismom 138 muslimanskih učenjaka“ (2007) oni su se kroz teološke razgovore složili oko sljedeće Zajedničke riječi:

1. Dijelimo uvjerenje da je naša *vjera u Boga*, naša religija, od presudnog značaja za naš život i naš suživot. To je osnova za nas vjernike, i kršćane i muslimane.
2. Dijelimo uvjerenje da su *teološke diskusije i razgovori* među nama ne samo potrebni, nego i mogući i plodonosni. Prema našem iskustvu, oni jačaju naša vlastita vjerska uvjerenja i etičku motivaciju.
3. U svojim teološkim razgovorima došli smo do zajedničkog uvjerenja da naša vjera u Boga podrazumijeva jasno opredjeljenje za *mir i pravednost*. Glas naše savjesti održava u nama budnom tu predanost. Ljubav u našim srcima podstiče nas da je pretvorimo u djelovanje.
4. Dijelimo uvjerenje da, pored političkih snaga, prvenstveno *vjerom motivirani stavovi* imaju ključnu ulogu u promoviranju mira i pravednosti. Mir se povećava tako što ga širimo. Zajedno odbacujemo svaku vrstu instrumentalizacije religije.
5. Dijelimo uvjerenje da se međusobno prihvatanje i priznavanje potvrđuju prije svega u ličnim, porodičnim i komšijskim odnosima te kroz gostoprimstvo i prijateljski odnos prema strancima. Kroz ove praktične, svakodnevne odnose prema našim „*bližnjima*“, isijavaju međusobno prihvatanje i priznavanje *u društvu i u svijetu* u korist mira i pravednosti (Luka 10, 25-36; Sura 2, ajet 177).

II. ... i odgovornosti pred Bogom ...

1. Uprkos svim razlikama u našem poimanju Boga, dijelimo uvjerenje da je Bog *Stvoritelj i Gospodar svijeta* – vidljivog i nevidljivog. Kao Božija stvorenja, ljudska bića su usmjerena da žive odgovornim životom, u miru i pravdi, onako kako je Bogu mило. Naš odnos prema Bogu - mir s Bogom - daje nam slobodu i snagu da to činimo.
2. Dijelimo uvjerenje da Bog voli sve ljude i da je Njegova Milost sveobuhvatna. *Ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjem* – kao srodnom božijem stvorenju - centralna je i temeljna zapovijed Stvoritelja nama ljudima (Matej 22, 38-40; Sura 2, ajet 165). Sve druge Božije zapovijedi temelje se i orijentiraju prema ovoj - uključujući i našu odgovornost prema svemu stvorenom.
3. Muslimani vjeruju da ih jedini Bog, Svojom Milošću, a kroz Kur`an i primjer Poslanika Muhammeda, s.a.v.s. (neka je Božiji mir i milost na njega) vodi ka predanosti Bogu i odgovornosti prema bližnjima (Sura 3, ajet 31).
4. Kršćani vjeruju, u skladu s Evanđeljem, da im je u Isusu Kristu, pravom Bogu i pravom čovjeku, objavljena Božanska ljubav prema nama ljudima i, u isto vrijeme, ispunjenje dviju Božijih zapovijedi – ljubi Boga i ljubi bližnjega.
5. Kao kršćani i muslimani doživljamo i vjerujemo da *raznolikost* stvorenja, kulturološka različitost i vjerska uvjerenja - sa svim njihovim razlikama i neslaganjima – predstavljaju izazov za nas da učimo *još bolje upoznavati* Boga i jedni druge (Sura 49, ajet 13; Poslanica Rimljanima 15, 7) i *prihvatamo jedni druge sa svojim različitostima* (Marko 7, 26).
6. Za kršćane kao i za muslimane ovaj izazov je u isto vrijeme propis, dužnost i Božiji blagoslov. *Upoznavanjem „bližnjeg“ koji drugačije razmišlja* ja mogu odstranjivati predrasude i istovremeno preispitivati vlastite stavove. Na takav način se možemo posvetiti jedni drugima i u mirnoj atmosferi poštovanja dostojanstva drugoga naučiti kako se nositi s našim različitostima.

7. Kada ne bismo našli nijednu drugu zajedničku tačku, čak ni u vjerskim principima, kao kršćani i muslimani svjesni smo da nas naš odnos prema Bogu („ne robovati nikome osim Bogu“) obavezuje da se zauzimamo za mir i pravednost, kako u malim tako i u velikim pitanjima. U tome se svi slažemo s „Pismom 138 muslimanskih učenjaka“ (Zajednička riječ, 2007; Sura 3, ajet 64; Izlazak, 20, 3).
8. Zajednički angažman, praktična saradnja za mir i pravednost može se zasnivati na različitim principima i stavovima, potkrijepiti različitim vjerskim argumentima i realizirati iz različitih motiva.
9. Kao kršćani i muslimani svjesni smo svoje obaveze da zajednički djelujemo u pravcu mira. Kršćani i muslimani uključeni su u brojne sukobe u svijetu ili su na neki način zahvaćeni ili pogođeni njima. Posebno smo posvećeni ovom pitanju zbog činjenice da se neki upitni i neutemeljeni vjerski argumenti koriste za izazivanje i zaoštavanje takvih sukoba ili otežavaju iznalaženje mirnog rješenja.
10. Imajući u vidu navedeno, trebali bismo se složiti da se „natječemo u dobru“ kako je predloženo u Pismu 138 muslimanskih učenjaka (Sura 5, ajet 48; Galaćanima 6.9).

Iskustvo našeg Kršćansko-muslimanskog teološkog foruma (od 2011) pokazalo je da se isplati ustrajati u dijalogu. Blagotvorni susreti s ljudima koji su spremni na otvorenu teološku diskusiju ohrabruju nas da jedni druge posmatramo, razumijemo i uvažavamo kao vjernike.

III. ... zajedničkom predanošću ...

Svjesni svega ovoga, *zalažemo se* i pozivamo i druge da svi zajedno ustanemo za mir, pravdu i čuvanje prirode, za poštovanje ljudskog dostojanstva i slobode vjere kod nas i širom svijeta.

Sa žaljenjem posmatramo nasilne konflikte – širom svijeta i kod nas. Zajedno opažamo nasilje i agresiju. Uočavamo zadaću i poteškoće vjerskih zajednica u suočavanju s time, ali odbacujemo optužbe da su religije kao takve odgovorne za nasilje i agresiju. Stoga se obavezujemo i pozivamo i druge da impuls i potencijal mira kao sastavnog dijela religije iznova otkrivaju, jačaju i ističu.

Uviđamo opasnost pretjeranog naglašavanja postojećih različitosti, održavanja zamišljenih linija sukoba i konstruisanja novih oblasti neslaganja. Stoga se obavezujemo i pozivamo i druge da se uključe u zajedničko rješavanje sukoba i obrazovanje za mir, podizanje svijesti i dijalog, svakodnevne susrete i zajedničke proslave, prevazilaženje predrasuda i saradnju u dobrotvornom radu i razvojnoj političkoj pomoći.

Svjesni da smo, i kao kršćani i kao muslimani, obavezni da se zajedno suočavamo s ovim izazovima gdje god je to moguće, u skladu s vjerom u Boga i ispunjavanjem zapovijedi ljubavi, pozivamo kršćanske i muslimanske institucije da se zajedno uključe u navedene aktivnosti.

IV. ... prihvatamo izazov!

Trenutna kriza u rješavanju situacije s izbjeglicama unutar i izvan Evope zorno pokazuje da ovo nisu samo apstraktne ideje već *praktična potreba*.

Očigledno je da vjerske zajednice imaju posebnu *odgovornost* u ovom pitanju. One imaju – svaka za sebe - dobre predispozicije za razumijevanje trenutne situacije i njenih uzroka, kao i za odgovorno postupanje s njom. Kršćani i muslimani znaju - svako na svoj način – da njihov život i djelovanje trebaju biti utemeljeni na Božijoj milosti i božanskoj zapovijedi ljubavi. Mnogim kršćanima i muslimanima stoga je sasvim normalno djelovati i pomagati drugima.

Naša zajednička promišljanja u kršćansko-muslimanskom teološkom forumu jasno pokazuju da vjerske zajednice mogu efikasnije doprinosti prevladavanju sadašnjih teškoća ako djeluju *zajedno*, u svjesnoj i fokusiranoj saradnji. Ova „Zajednička riječ“ trebala bi biti podsjetnik na vjerske temelje takve saradnje.

Konkretni *osnovi, načini i mogućnosti praktične suradnje* trebaju se i mogu zajedno tražiti i razvijati - posebno u pogledu spremnosti za pomoć u primanju i pružanju podrške izbjeglicama, bez obzira na vjersku pripadnost ili politički interes.

Ova vrsta podrške nije ograničena samo na humanitarne aktivnosti milosrđa i dobrosusjedskih odnosa u Njemačkoj. Ona također ukazuje političkim donositeljima odluka na potrebu borbe protiv temeljnih uzroka raseljavanja i potrebu podržavanja programa podrške izbjeglicama u regijama iz kojih dolaze, kao i u drugim zemljama koje primaju izbjeglice.

Kršćansko-Muslimanski teološki forum
Radne zajednice kršćanskih crkava i
Islamskih vjerskih zajednica i Inicijativa
u Baden-Württembergu

Islamska udruženja:

- DITIB – Islamische Religionsgemeinschaft, Baden und Württemberg
- IGBD - Islamische Gemeinschaft der Bosniaken in Deutschland
- Gesellschaft für Dialog Baden-Württemberg (GfD)
- Islamische Glaubensgemeinschaft Baden-Württemberg (IGBW)
 - Islamisches Zentrum Bilal-Moschee (Afrikanische Gemeinde)
 - Islamisch albanische Moscheegemeinden in Baden-Württemberg
 - Islamisch arabische Moscheegemeinden in Baden-Württemberg
 - Moscheegemeinden der Islamischen Gemeinschaft Milli Görü (IGMG) in Baden-Württemberg
- Landesverband der Islamischen Kulturzentren (LVIKZ) in Baden-Württemberg

Crkve članice ACK u Baden-Württembergu:

- Armenisch-Apostolische Orthodoxe Kirche
- Bund Evangelisch-Freikirchlicher Gemeinden Landesverband Baden-Württemberg
- Council of Anglican Episcopal Churches in Germany /Anglikanische Arbeitsgemeinschaft in Deutschland
- Die Heilsarmee
- Evangelische Brüder-Unität Herrnhuter Brüdergemeine
- Evangelische Landeskirche in Baden
- Evangelische Landeskirche in Württemberg
- Evangelisch-Lutherische Kirche in Baden
- Evangelisch-methodistische Kirche
- Griechisch-Orthodoxe Metropolie von Deutschland Exarchat von Zentraleuropa
- Katholisches Bistum der Alt-Katholiken in Deutschland Landessynodalbezirk Baden-Württemberg
- Mülheimer Verband Freikirchlich-Evangelischer Gemeinden
- Römisch-Katholische Kirche Erzdiözese Freiburg
- Römisch-Katholische Kirche Diözese Rottenburg-Stuttgart
- Selbständige Evangelisch-Lutherische Kirche
- Serbisch-Orthodoxe Diözese für Mitteleuropa Dekanat für Süddeutschland
- Syrisch-Orthodoxe Kirche von Antiochien in Deutschland
- Verband der Mennonitengemeinden in Baden-Württemberg
- Volksmission entschiedener Christen

Savjetodavna uloga:

- Bund Freier evangelischer Gemeinden in Deutschland, Baden-Württemberg Nord- und Südkreis
- Bund Freikirchlicher Pfingstgemeinden

Übersetzung und Lektorat:

Prijevod: Dr. Muhamed Baščelić, predstavnik Islamske zajednice Bošnjaka u Njemačkoj.

Kršćanska teološka lektura: Dr. Mato Zovkić, profesor emeritus KBC Univerziteta u Sarajevu.